

Γενική Συνέλευση Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 31 Μαρτίου 1999, η επίσημη Γενική Συνέλευση της Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών. Βασικός ομιλητής ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιάννος Παπαντωνίου. Μίλησε επίσης ο Πρόεδρος της Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών, κ. Θεόδωρος Β. Καρατζάς.

“Σύγχρονο Τραπεζικό Σύστημα για μια ανταγωνιστική οικονομία” ήταν το θέμα της ομιλίας του κ. Παπαντωνίου ο οποίος αναφέρθηκε στις περαιτέρω ενέργειες που πρέπει να γίνουν από τις ελληνικές εμπορικές τράπεζες, στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης των ουσιαστικών αλλαγών στον τρόπο λειτουργίας και τη δομή του εγχώριου τραπεζικού συστήματος.

Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών χαρακτήρισε την επόμενη διετία ως το χρόνο των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και ζήτησε από τις τράπεζες “να προχωρήσουν με πολύ περισσότερο αποφασιστικούς ρυθμούς σε μεγεθύνσεις, στρατηγικές συνεργασίας και συγχωνεύσεις”.

Ο Πρόεδρος της Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών και Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας, κ. Θεόδωρος Β. Καρατζάς, είπε ότι η προοπτική ένταξης της Ελλάδος στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ είναι ορατή όσο ποτέ άλλοτε, επισημαίνοντας ότι η επιτυχία της ακολουθούμενης μακροοικονομικής πολιτικής έφερε τη χώρα μας πλέον σε απόσταση αναπνοής από τη συμμετοχή της στην τελική φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Ο Πρόεδρος της Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών, τέλος, έκανε ιδιαίτερη μνεία στη Μελέτη της ΕΕΤ για τη μετάβαση του τραπεζικού μας τομέα στη ζώνη του ευρώ, στην καθιέρωση του θεσμού του Τραπεζικού Μεσολαβητή, παράλληλα με τη θέσπιση του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας και στην ιδιαίτερη σημασία που έχει για την Ένωση το Πρόβλημα του 2000 με το οποίο ασχολείται από το 1997.

Τις τελευταίες ημέρες, δύο σημαντικά γεγονότα σφράγισαν τις οικονομικές εξελίξεις. Με το αυξημένο κύρος που προσδίδουν οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία πέντε χρόνια καθώς και τη δυναμική παρουσία στις διαπραγματεύσεις, πετύχαμε μεγάλη αύξηση των πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διασφαλίσαμε πόρους 9 τρι. δρχ. για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και την προσαρμογή της στις συνθήκες της σύγχρονης ευρωπαϊκής και παγκόσμιας οικονομίας. Επιδίωξή μας είναι να ενισχύσουμε τους τομείς του μέλλοντος. Να ανοίξουμε ένα παράθυρο προοπτικής και ελπίδας για τις γενιές που έρχονται. Τομείς προτεραιότητας θα είναι η παιδεία και η κοινωνία της πληροφορίας. Παράλληλα, θα ολοκληρωθούν τα μεγάλα έργα υποδομών καθώς και οι επενδύσεις της Ολυμπιάδας 2004.

Το δεύτερο σημαντικό γεγονός είναι η ιδιωτικοποίηση της Ιονικής Τράπεζας. Η επιτυχία αυτού του εγχειρήματος αποδεικνύει την αποφασιστικότητα της Κυβέρνησης στην προώθηση του προγράμματος των διαρθρωτικών αλλαγών. Σηματοδοτεί ταυτόχρονα την εμπιστοσύνη όλων των παραγόντων της αγοράς στην προοπτική της ελληνικής οικονομίας.

Για τις μεγάλες δυνατότητες που ανοίγονται στο σύγχρονο ανταγωνιστικό κόσμο.

Αυτές οι σημαντικές επιτυχίες είναι το επιστέγασμα μιας μακράς

Γενική Συνέλευση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

πορείας ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας. Τα τελευταία πέντε χρόνια, πραγματοποιήθηκε ένα μεγάλο βήμα για την προσαρμογή της Ελλάδας στις συνθήκες της σύγχρονης παγκόσμιας οικονομίας. Το 1999 ολοκληρώνεται η προσπάθεια ένταξης της χώρας μας στην Οικονομική και Νομοματική Ένωση της Ευρώπης. Τώρα κρίνεται η μεγάλη αυτή εθνική επιλογή. Το χρονοδιάγραμμα ένταξης στην ΟΝΕ την 1.1.2001 προβλέπει την επίτευξη των κριτηρίων στο τέλος του 1999, όσον αφορά τον πληθωρισμό και τα επιτόκια. Τα άλλα κριτήρια, έλλειμμα, χρέος και συναλλαγματική σταθερότητα, έχουν ήδη εκπληρωθεί. Είμαστε ρεαλιστικοί σε αυτές τις εκτιμήσεις. Να σημειώσω ότι κανείς, πλέον, δεν αμφισβητεί την επιτυχία μας. Οι διεθνείς αγορές μάς ανταμείβουν πιο γρήγορα απ' ό,τι περιμέναμε. Η μεγάλη εισροή κεφαλαίων που κατευθύνεται σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου και η συνακόλουθη πτώση των επιτοκίων δείχνουν ότι οι διεθνείς αγορές προεξοφλούν την ένταξη στο ευρώ. Θα έχετε διαπιστώσει ότι όλοι οι διεθνείς οργανισμοί, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ΔΝΤ, στις πρόσφατες εκτιμήσεις τους συνηγορούν ότι μπαίνουμε στην ΟΝΕ. Οι χθεσινές εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιβεβαιώνουν την ορθότητα των επιλογών και των προβλέψεών μας.

Η οικονομική πολιτική έχει πετύχει τους στόχους της. Το 1999 ξεκινάει με τους καλύτερους οριζόντιους. Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης έπεσε στο 2,4% του ΑΕΠ το 1998, κάτω από το όριο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, σηματοδοτώντας την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών. Για το τρέχον έτος, το έλλειμμα αναμένεται να μειωθεί κάτω από το 2% του ΑΕΠ. Η

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Κ. ΓΙΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ταχύτητα προσαρμογής της Ελλάδας ήταν πολλαπλάσια σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική σύγκλιση σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Το δημόσιο χρέος, μειώνεται σταθερά, εκπληρώνοντας και σε αυτόν τον τομέα, το κριτήριο ένταξης στην ΟΝΕ. Για πρώτη φορά αναστρέφεται η αυξητική τάση του δημοσίου χρέους, που επικρατούσε για μια ολόκληρη 20ετία. Τα επιτόκια των ομολόγων και των άλλων τίτλων του δημοσίου έπεσαν. Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους μειώνονται συνεχώς. Σημαντικοί πόροι απελευθερώνονται για να χρηματοδοτήσουν τη νέα ανάπτυξη και το Κοινωνικό Κράτος.

Ο πληθωρισμός έπεσε, παρά την προσαρμογή της συναλλαγματικής ισοτιμίας, στο 3,9% το 1998. Η ταχύτητα της Ελλάδος όσον αφορά την αντιπληθωριστική προσπάθεια υπήρξε, επίσης, πολλαπλάσια σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οδεύουμε ταχύτατα για πληθωρισμό 2,0% στα μέσα του τρέχοντος έτους. Σε αυτή την κρίσιμη περίοδο για την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού έχουν κρίσιμη σημασία η αυτοσυγκράτηση των επιχειρηματιών, το πάγωμα των τιμών και ο περιορισμός των περιθωρίων κέρδους.

Ως επακόλουθο αυτών των εξελίξεων τα τραπεζικά επιτόκια μειώθηκαν, επίσης, πολύ με αποτέλεσμα να ανακουφισθούν μικροί και μεσαίοι επιχειρηματίες που στηρίζονταν σε τραπεζικό δανεισμό, καθώς και όσοι λαμβάνουν δάνεια για αγορά στέγης.

Σε αυτή την πορεία, η ένταξη της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, αποδείχθηκε ότι ήταν ιστορικής σημασίας. Προστάτευσε την εθνική μας οικονομία από τις διεθνείς κρίσεις και επέτρεψε στην Ελλάδα να αναδείξει αντοχές, ανάλογες με αυτές που επέδειξαν άλλες χώρες, όπως η Ολλανδία, η Γερμανία, η Αγγλία, η Ισπανία και η Πορτογαλία. Η οικονομία μας, πλέον, αντιδρά με ωριμότητα. Δεν υπάρχουν πιέσεις στο εθνικό νόμισμα, άνοδος επιτοκίων ή εκροές κεφαλαίων.

Ο ελληνικός λαός έχει σήμερα σταθερό νόμισμα, χαμηλά επιτόκια, χαμηλό έλλειμμα και το χρέος μειώνεται. Εδραιώσαμε, συνεπώς, συνθήκες δημοσιονομικής εξυγίανσης και οικονομικής σταθερότητας. Θέσαμε τα θεμέλια της μελλοντικής ευημερίας του ελληνικού λαού.

Η σταθεροποίηση της οικονομίας συνοδεύτηκε για τρίτη συνεχή χρονιά από ισχυρή ανάπτυξη. Η ανάπτυξη στηρίχθηκε σε επενδύσεις τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα. Η ανάπτυξη είναι ισόρροπη. Η βιομηχανική παραγωγή, ο ασφαλέστερος δείκτης, ανακάμπτει με 5%, σε σχέση με μηδενικούς ρυθμούς κατά την προηγούμενη 20ετία. Όλοι οι τομείς της οικονομίας ανέκαμψαν, αναπτύχθηκαν, εκουγχρονίστηκαν. Δείτε τι γίνεται στον τραπεζικό τομέα, στις επικοινωνίες, στις μεταφορές. Νέες δραστηριότητες αναπτύσσονται και χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας δημιουργούνται.

Είναι η πρώτη φορά που, αντί να απομακρυνόμαστε, πλησιάζουμε την Ευρώπη. Ο αναπτυξιακός ρυθμός της Ελλάδας είναι σημαντικά ανώτερος του ευρωπαϊκού. Για πρώτη φορά επιτυγχάνεται πραγματική σύγκλιση. Η επιτάχυνση αυτής της προσπάθειας προϋποθέτει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Η επιμονή μας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας πηγάζει από την πεποίθηση ότι η χώρα μας πρέπει να διαθέτει οικονομική δύναμη και κοινωνική συνοχή, για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης.

Για την επίτευξη υψηλών επιπέδων ανταγωνιστικότητας απαιτούνται σοβαρές διαρθρωτικές αλλαγές. Πρέπει να αλλάξουμε τη δομή του οικονομικού μας συστήματος. Να το κάνουμε πιο παραγωγικό και ταυτόχρονα κοινωνικά υπεύθυνο. Σε αυτόν τον τομέα υστερούσαμε σημαντικά. Πληρώναμε λάθη οικονομικής πολιτικής αρκετών δεκαετιών. Τομείς της οικονομίας, καθώς και ορισμένες αγορές, χαρακτηρίζονταν από αναποτελεσματικότητες, δυσκαμψίες, αγκυλώσεις, περιοριστικές πρακτικές. Η δημιουργική ικανότητα της κοινωνίας μας, όπως προσδιορίζεται από την υψηλή επιχειρηματικότητα καθώς και από το υψηλό επίπεδο του εργατικού μας δυναμικού, ήταν δέσμη αυτών των παρωχημένων πρακτικών.

Η Κυβέρνηση, το Μάρτιο του 1998, όταν εξήγγειλε την υποτίμηση της δραχμής μαζί με την ένταξή της στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών, ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα από 22 διαρθρωτικές αλλαγές. Θυμάμαι, τότε, ότι η Αντιπολίτευση αμφισβητούσε ότι μπορεί να εφαρμοστεί η Κυβέρνηση ένα τόσο φιλόδοξο, σχεδόν ουτοπικό, πρόγραμμα διαρθρωτικών αλλαγών. Σήμερα, μετά από 12 μήνες εφαρμογής του προγράμματος – το οποίο έχει χρονικό ορίζοντα 20 μηνών – έχουμε υλοποιήσει 14 από τις 22 αυτές διαρθρωτικές αλλαγές. Επιπλέον, σε όλους τους οργανισμούς και επιχειρήσεις που οδεύουν για μετοχοποίηση εντός του 1999, οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι έχουν ήδη αναλάβει και διαμορφώνουν τα τελικά σχέδια αναδιάρθρωσης και μετοχοποίησης. Σε όλους τους τομείς έχουμε δώσει σαφή δείγματα γραφής με σημαντικά αποτελέσματα. Έχουμε θέσει τις βάσεις για μια νέα σταθερή ανάπτυξη.

Κομβικό ρόλο σε αυτή τη νέα αναπτυξιακή πορεία έχουν οι αγορές χρήματος και κεφαλαίου, το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Και σε αυτόν τον τομέα η Κυβέρνηση έχει πραγματοποιήσει σημαντικές τομές. Έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για να διευκολύνει την επιτάχυνση του εκσυγχρονισμού.

Οι ιδιωτικοποιήσεις των τεσσάρων τραπεζών έχουν ενεργοποιήσει ισχυρές δυνάμεις ανταγωνισμού στο τραπεζικό σύστημα. Αποτέλεσαν την αφετηρία για συγχωνεύσεις και εξαγορές και κατ' επέκταση για τη δημιουργία ισχυρότερων τραπεζικών ομίλων. Μια τέτοια εξέλιξη ευνοεί την εδραίωση του ανταγωνισμού που λειτουργεί προς όφελος του επιχειρηματία και του κάθε άλλου συναλλασσόμενου με το τραπεζικό σύστημα.

Ταυτόχρονα, αυτό το κύμα συγχωνεύσεων και εξαγορών που ξεκίνησε πριν από ένα χρόνο, προετοιμάζει το τραπεζικό σύστημα για την αντιμετώπιση του αδυσώπητου ανταγωνισμού που θα εκδηλωθεί με την ένταξη της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση το 2001. Για τις τράπεζες περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο τομέα της οικονομίας, τα

επόμενα δύο χρόνια προετοιμασίας και μετάβασης στο ευρώ είναι πλέον κρίσιμα. Στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι ουσιαστικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας και στη δομή του τραπεζικού συστήματος.

Οι ελληνικές τράπεζες θα πρέπει να προχωρήσουν με πολύ περισσότερο αποφασιστικούς ρυθμούς σε μεγεθύνσεις, στρατηγικές συνεργασίες και συγχωνεύσεις. Παρακολουθούμε στο εξωτερικό, ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό νότο που υπήρχε μια πολυδιάσπαση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, συγχωνεύσεις ακόμα και μεγάλων τραπεζών και δημιουργία γιγαντιαίων ιδρυμάτων. Πρέπει να κινηθούμε τώρα, δεν υπάρχει άλλος χρόνος. Η επόμενη διετία είναι ο χρόνος των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών.

Δεύτερον, πρέπει να ολοκληρωθεί η εξυγίανση των χαρτοφυλακίων. Αναφέρομαι, κυρίως, σε ορισμένες τράπεζες υπό δημόσιο έλεγχο, όπου το πρόβλημα είναι οξύτερο και ιδιαίτερα στην Αγροτική Τράπεζα. Λόγω του μεγέθους και της κρισιμότητας της Αγροτικής Τράπεζας, το πρόγραμμα εξυγίανσης που έχουμε επεξεργαστεί πρέπει να εφαρμοστεί με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα. Η παρούσα Διοίκηση ανταποκρίνεται με επιτυχία στους αναγκαίους ρυθμούς.

Ταυτόχρονα και με διάθεση υποστήριξης της υγιούς οικονομικής δραστηριότητας, θα πρέπει να εφαρμοστούν πολιτικές αναχρηματοδότησης παλαιών χρεών για ένα ευρύτερο φάσμα δανειοληπτών ώστε τα οφέλη των χαμηλών επιτοκίων να διαχυθούν σε ευρύτερα στρώματα. Οι διευκολύνσεις αυτές τελικά θα αποβούν και προς όφελος των ίδιων των τραπεζών. Η εξυγίανση της επιχειρηματικής δραστηριότητας θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για επέκταση των τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Τρίτον, πρέπει να κινηθεί με πολύ πιο γρήγορους ρυθμούς από ό,τι μέχρι σήμερα στην κατεύθυνση της μείωσης του κόστους λειτουργίας. Πρέπει να ξεκινήσουν άμεσα, συζητήσεις με τους εργαζομένους. Τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπισθούν με ευθύτητα και ειλικρίνεια. Η εξυγίανση των χαρτοφυλακίων και η μείωση του κόστους λειτουργίας θα οδηγήσουν σε ταχύτερους ρυθμούς μείωσης της ψαλίδας ανάμεσα στα επιτόκια χορηγήσεων και τα επιτόκια καταθέσεων.

Σε πιο μακροπρόθεσμη βάση, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η ανάγκη για ανοίγματα προς το εξωτερικό.

Διεθνείς συνεργασίες, στα Βαλκάνια, στη Μέση Ανατολή και στον ευρωπαϊκό χώρο, πρέπει να προωθηθούν με γοργότερους ρυθμούς σε σχέση με σήμερα. Το τραπεζικό σύστημα της Ελλάδος παραμένει υπερβολικά εθνικοκεντρικό. Θα πρέπει να διεθνοποιηθεί με ταχύτερους ρυθμούς, μέσα στην επόμενη τριετία.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει με μεγαλύτερη επιμονή να σχεδιαστεί ο εκουγχρονισμός των χρηματοδοτικών μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας. Η μεγάλη πρόκληση για τη χώρα μας είναι η ενίσχυση θεσμών που διευκολύνουν την ανάπτυξη της επιχειρη-

ματικότητας. Ο εκουγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου της εισαγωγής επιχειρήσεων στο Χρηματιστήριο ήταν ένα πρώτο βήμα για την ενίσχυση της δυνατότητας των μεγαλύτερων επιχειρήσεων να αντλούν με ανταγωνιστικούς όρους τα αναγκαία κεφάλαια για τον εκουγχρονισμό τους.

Το 1999, αναλαμβάνουμε μια νέα πρωτοβουλία μαζί με το Χρηματιστήριο. Δημιουργούμε μια νέα αγορά που απευθύνεται σε χιλιάδες δυναμικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις που λειτουργούν σε τομείς με ραγδαία ανάπτυξη. Σε αυτήν την προσπάθεια η συμβολή των τραπεζικών ιδρυμάτων θα είναι σημαντική. Πρέπει οι τράπεζες να καταβάλουν μεγαλύτερη

προσπάθεια για την ανάπτυξη νέων θεσμών, ιδιαίτερα των εταιρειών παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου (Venture Capital Funds).

Η εξυγίανση και ο λειτουργικός εκουγχρονισμός του τραπεζικού συστήματος, η δημιουργία ισχυρών τραπεζών που προσφέρουν χαμηλά επιτόκια και σύγχρονα προϊόντα, μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην ανάκαμψη και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Τα τελευταία πέντε χρόνια πραγματοποιήθηκε μια επαναστατική αλλαγή στην ελληνική οικονομία. Η δραστική μείωση του πληθωρισμού, η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών με παράλληλη στήριξη του Κοινωνικού Κράτους, ο επενδυτικός δυναμισμός, ο εκουγχρονισμός κρίσιμων τομέων όπως οι τράπεζες και οι τηλεπικοινωνίες, σηματοδοτούν τη μετάβαση από το στάδιο της οικονομικής καθυστέρησης στο στάδιο μιας σύγχρονης, δυναμικής και συνεκτικής οικονομίας και κοινωνίας.

νομίας και κοινωνίας.

Η αλλαγή αυτή πρέπει να συνεχιστεί, για να ολοκληρωθεί. Οι μετοχοποιήσεις και οι ιδιωτικοποιήσεις πρέπει να συνεχιστούν για να προσφέρουν αναπτυξιακά κεφάλαια και να ενισχύσουν την επιχειρηματικότητα στις οικονομικές λειτουργίες. Η αναδιοργάνωση του δημόσιου τομέα πρέπει να επιταχυνθεί, για την εξυγίανση και τον εκουγχρονισμό των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας και την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρει το Κοινωνικό Κράτος.

Η Ελλάδα έχει εισέλθει σε μια ανοδική τροχιά. Η θέση της στην παγκόσμια κοινότητα και η εικόνα της έχουν αναβαθμιστεί. Η Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να συνεχίσει αυτήν την πορεία ανάκαμψης. Να προετοιμάσει την Ελλάδα, με συγκεκριμένες ενέργειες και θαρραλέες πρωτοβουλίες, και με κινητοποίηση όλων των δημιουργικών δυνάμεων της κοινωνίας για τον 21ο αιώνα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β. ΚΑΡΑΤΖΑ

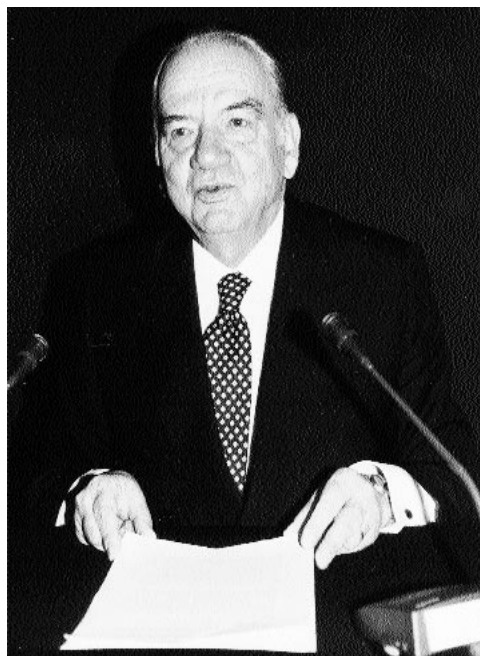
Κυρίες και Κύριοι, η σημερινή Γενική Συνέλευση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών γίνεται σε μια χρονική περίοδο που χαρακτηρίζεται από σημαντικές αλλαγές τόσο στις εγχώριες όσο και στις διεθνείς αγορές, με κυρίαρχο και στις δύο περιπτώσεις το ρόλο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Από αυτή την άποψη, η σημερινή συνεδρίαση αποτελεί κατάλληλη ευκαιρία να εξετάσουμε μερικές από τις κρίσιμότερες εξελίξεις του τραπεζικού κλάδου προκειμένου να οριοθετήσουμε τη μελλοντική στρατηγική της ΕΕΤ.

Είναι γεγονός ότι στις μέρες μας, η προοπτική ένταξης της Ελλάδος στο Τρίτο Στάδιο της Οικονομικής και Νομοσυντακτικής Ένωσης είναι ορατή όσο ποτέ άλλοτε. Η επιτυχία της ακολουθούμενης μακροοικονομικής πολιτικής έφερε τη χώρα μας πλέον σε απόσταση αναπνοής από τη συμμετοχή της στην τελική φάση της ΟΝΕ. Η συνέπεια αυτής της πολιτικής υπήρξε το θεμέλιο για τη δημιουργία του απαραίτητου κλίματος εμπιστοσύνης στους επενδυτές που είδαν την οικονομία μας να συγκλίνει διαρκώς με τις αντίστοιχες των Ευρωπαίων εταίρων μας και να αντιστέκεται με επιτυχία στις κρίσεις που έπληξαν τους τελευταίους μήνες το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Είναι κοινή διαπίστωση, ότι η σημερινή εικόνα της ελληνικής οικονομίας έχει ελάχιστη σχέση με το – έστω και πρόσφατο – παρελθόν.

Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στα μακροοικονομικά μεγέθη της χώρας και η σύγκλιση της οικονομίας μας αντανακλώνται άλλωστε στη θεαματική βελτίωση του κλίματος των αγορών κεφαλαίου και χρήματος και στο διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον ξένων επενδυτών για τοποθετήσεις σε ελληνικούς τίτλους. Παράλληλα, η άνοδος του επιπέδου οικονομικής δραστηριότητας επιταχύνεται συνεχώς και ο ρυθμός αύξησης του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος της χώρας υπερβαίνει το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θα ήθελα εδώ να τονίσω ότι η υιοθέτηση του ευρώ από την Ελλάδα θα έχει επίδραση μακράς πνοής στη χώρα μας, ανάλογη με αυτή που γνώρισαν χώρες με παρόμοιες “προενταξιακές” δομές και μέγεθος όπως κυρίως η Πορτογαλία ή ακόμα και η Ιρλανδία. Οι περιπτώσεις αυτές διαχωρίζονται όπως είναι φυσικό από τις αντίστοιχες χωρών όπως η Γερμανία, η Γαλλία ή η Αυστρία, κράτη και οικονομίες δηλαδή που είχαν μακρά παράδοση λειτουργίας σε περιβάλλον χαμηλού πληθωρισμού και ωρίμων αγορών. Στην πρώτη περίπτωση, η διαδικασία της σύγκλισης που οδήγησε στην ένταξη στη ζώνη του ευρώ σηματοδότησε μία νέα φάση ανάπτυξης στις χώρες αυτές, που (με τη βοήθεια της ΕΕ) είδαν τις επενδύσεις και την παραγωγή τους να αυξάνεται με θετικά αποτελέσματα και στην απασχόληση.

Η σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας και η ένταξη της δραχμής στη ζώνη του ευρώ συνεπάγεται ουσιαστικά, ότι το σύνολο των ελληνικών τραπεζών καλείται να εκμεταλ-

λευτεί τα οφέλη από το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον και τις προκλήσεις που συνεπάγεται η ένταση του ανταγωνισμού σε πανευρωπαϊκό πλέον επίπεδο. Γίνεται κατά συνέπεια αντιληπτό, ότι οι ελληνικές τράπεζες οφείλουν να οριοθετήσουν εκ νέου τη στρατηγική τους και να αναζητήσουν εκείνους τους τομείς δραστηριότητας όπου θα αναδειχθούν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Επίσης, γίνεται επιτακτική η ανάγκη λήψης πρωτοβουλιών σε ευρύτερο διατραπεζικό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθεί ο εκουγχρονισμός των εγχωρίων αγορών και να βελτιωθεί το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του ελληνικού τραπεζικού τομέα.

Κυρίες και Κύριοι,

Η εισαγωγή του ευρώ και η ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών αγορών κεφαλαίου και χρήματος αναμένεται ότι θα προσφέρουν νέες ευκαιρίες και προκλήσεις για ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών. Είναι γενικά αποδεκτό ότι κατά τα επόμενα χρόνια, το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον θα χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, χαμηλό ρυθμό πληθωρισμού και αντίστοιχο ύψος επιτοκίων, εξάλειψη συναλλαγματικών κινδύνων, δημοσιονομική πειθαρχία και ενιαίο θεσμικό περιβάλλον λει-

τουργίας των χρηματοοικονομικών αγορών. Οι τάσεις αυτές για μία οικονομία όπως η ελληνική, και ειδικότερα για τον εγχώριο τραπεζικό το-

Γενική Συνέλευση Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών

μέα, συνεπάγονται τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για επέκταση των τραπεζικών εργασιών, διεύρυνση των παρεχομένων προϊόντων και βελτίωση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών.

Από την άλλη πλευρά όμως, είναι λογικό να αναμένουμε ότι ο ανταγωνισμός στο ενιαίο πανευρωπαϊκό περιβάλλον θα ενταθεί ιδιαίτερα λόγω της άρσης όσων περιορισμών εξακολουθούν να απορρέουν από την ύπαρξη των ευρωπαϊκών εθνικών νομισμάτων και τον κατακερματισμό της ρευστότητας στις επιμέρους εθνικές αγορές των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ευρωπαϊκός χρηματοπιστωτικός τομέας, έχει εισέλθει εδώ και μερικά χρόνια σε ένα στάδιο προσαρμογής στα νέα δεδομένα που διαμορφώνουν η καθιέρωση του ευρώ, η δημιουργία μιας νέας μεγάλης αγοράς χρήματος και κεφαλαίου και η επιτάχυνση της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης.

Οι εξελίξεις στη διεθνή χρηματοοικονομική σκηνή έχουν ήδη ασκήσει σημαντική επίδραση στην εγχώρια τραπεζική αγορά. Συγκεκριμένα οι ελληνικές τράπεζες αντιμετωπίζουν πλέον στη χάραξη της στρατηγικής τους σοβαρά ζητήματα, όπως αυτά της αύξησης του μέσου τραπεζικού μεγέθους και της εκμετάλλευσης οικονομικών κλίμακος, της δημιουργίας ισχυρής κεφαλαιακής βάσης, του προσδιορισμού του βαθμού διεθνοποίησης των δραστηριοτήτων τους και του καθορισμού του εύρους των προϊόντων και υπηρεσιών που θα προσφέρουν στους πελάτες τους.

Η δομή της ελληνικής τραπεζικής αγοράς έχει ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται από

το πρώτο κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων που χαρακτηρίσει το έτος που πέρασε και αναμφίβολα η τάση αυτή θα συνεχιστεί και στα επόμενα χρόνια καθώς γίνεται αντιληπτό ότι η αποτελεσματικότητα κάθε τράπεζας εξαρτάται πλέον από στοιχεία όπως η κεφαλαιακή της διάρθρωση, η ύπαρξη επαρκούς δικτύου υποκαταστημάτων, η παροχή σημαντικού φάσματος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η επίτευξη οικονομικών κλίμακας.

Με την πολιτική αυτή της μεγέθυνσης μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, οι ελληνικές τράπεζες βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρηματοπιστωτικού τομέα, προσφέροντας ένα ουσιαστικό παράδειγμα στις υπόλοιπες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο της ελληνικής οικονομίας. Ανάλογη ήταν και η προσφορά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο κρίσιμο ζήτημα της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Πάλι πρώτες οι ελληνικές τράπεζες, έχοντας αναγνωρίσει τη σημασία της επέκτασης των οικονομικών συνόρων της επικράτειας τα οποία επί δεκαετίες ερμητικά στέγασαν την προστατευόμενη δράση της ελληνικής επιχειρηματικής τάξης, επέκτειναν το βελνεκές τους σε νέες αγορές όπως αυτές της Ν.Α. Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Εξίσου σημαντικές είναι οι επενδύσεις στις οποίες προχωρούν οι τράπεζες για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, βελτίωσης της παραγωγικότητας και προώθησης νέων μορφών ηλεκτρονικών συναλλαγών με την πελατεία τους. Παράλληλα, το ζήτημα της βελτίωσης της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων των ελληνικών τραπεζών και της εξυγίανσης του χαρτοφυλακίου τους, έχει ήδη αποτελέσει προτεραιότητα για αρκετές απ' αυτές.

Τέλος, η διαχείριση κινδύνων έχει λάβει ιδιαίτερα σημαντική θέση στην καθημερινή λειτουργία κάθε χρηματοοικονομικού ιδρύματος στη χώρα μας. Έχουμε ήδη φτάσει σε ένα σημείο που οι παραδοσιακές μορφές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων δεν αποτελούν παρά ένα μικρό υποσύνολο του συνολικού κινδύνου που αντιμετωπίζει η κάθε τράπεζα. Η διεθνοποίηση των αγορών κεφαλαίου και χρήματος σε συνδυασμό με τη δημιουργία πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων, έχουν καταστήσει τη διαχείριση των κινδύνων επιτοκίων, συναλλαγματικών ισοτιμιών, βάρους και ρευστότητας ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής κάθε τράπεζας. Τα παραδείγματα κατάρρευσης μεγάλων χρηματοοικονομικών οργανισμών κατά τα τελευταία χρόνια δείχνουν την ευκολία με την οποία μπορεί να καταρρεύσει ένα ίδρυμα από εσφαλμένες εκτιμήσεις ή την αδυναμία εσωτερικής παρακολούθησης των κινδύνων αυτών.

Εκτός όμως από τις ατομικές πρωτοβουλίες κάθε τράπεζας, είναι αναγκαίο να δρομολογηθούν άμεσα και αλλαγές προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις ελληνικές χρηματοοικονομικές αγορές, ώστε να είναι δυνατόν για τις ελληνικές τράπεζες να ανταγωνιστούν σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Συγκεκριμένα, είναι αναγκαίο να εξεταστεί ένα πάγιο αίτημα των ελληνικών τραπεζών, αυτό της σταδιακής μείωσης των υποχρεωτικών δεσμεύσεων επί των τραπεζικών κα-

ταθέσεων. Το ισχύον σήμερα ποσοστό 12%, που αποδίδει τόκο σημαντικά χαμηλότερο από το μέσο επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς, αυξάνει ουσιαστικά το κόστος άντλησης ρευστότητας των τραπεζών και τις θέτει σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών τους στο εξωτερικό. Η σταδιακή αποκλιμάκωση των υποχρεωτικών δεσμεύσεων βάσει ενός σαφούς σχεδίου που θα υλοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα για τον ελληνικό τραπεζικό τομέα στους είκοσι μήνες που απομένουν μέχρι την αναμενόμενη είσοδο της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ και την εφαρμογή ενιαίων κανόνων νομοματικής πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ένα άλλο ζήτημα που επίσης αυξάνει το κόστος δανεισμού στη χώρα μας, και το οποίο οδηγεί ήδη μέρος τραπεζικών εργασιών σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αυτό της επιβολής του Ειδικού Φόρου Τραπεζικών Εργασιών (ΕΦΤΕ) και της Εισφοράς του Νόμου 128 επί των τραπεζικών χορηγήσεων. Αναμφίβολα η μείωση της εισφοράς για τα στεγαστικά δάνεια σε 0,12% από 1,2% που θα ισχύσει από τον επόμενο μήνα αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση και βελτιώνει τις συνθήκες ανταγωνισμού στο μέρος αυτό της τραπεζικής αγοράς. Όμως είναι αναγκαίο να εξεταστεί η σταδιακή κατάργηση όλων των επιβαρύνσεων αυτών για το σύνολο των χορηγήσεων στη χώρα μας, καθώς σε διαφορετική περίπτωση θα υπάρξουν εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές στο νέο περιβάλλον του ευρώ.

Το ζήτημα της εκλογίκευσης του ισχύοντος συστήματος φορολόγησης των προσόδων από κινητές αξίες αποτελεί έναν ακόμη τομέα όπου χρειάζονται μεταρρυθμίσεις. Η άνιση φορολόγηση των εταιρικών ομολόγων και των εμπορικών γραμματίων, με συντελεστές διπλάσιους αυτών των αντίστοιχων τίτλων έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου έχει εδώ και αρκετά χρόνια θέσει φραγμό στη δημιουργία και την ανάπτυξη αγορών που σε άλλες χώρες του εξωτερικού λειτουργούν εδώ και χρόνια προσφέροντας σημαντικές εναλλακτικές επιλογές χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις.

Τέλος, είναι αναγκαίο να συνεξεταστούν από τις τράπεζες και τους αρμόδιους φορείς μία σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με το νομικό καθεστώς και τις λογιστικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία των εγχωρίων τραπεζικών ιδρυμάτων και την εναρμόνισή τους με τα διεθνή πρότυπα. Ιδιαίτερη έμφαση είναι αναγκαίο να δοθεί στο καθεστώς σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και στην εφαρμογή αρχών αποτίμησης για τους τίτλους και τα άλλα μέσα που διαπραγματεύονται οι τράπεζες και τα λοιπά χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Έχει ήδη γίνει ένα καλό ξεκίνημα με τις αρχές αποτίμησης χαρτοφυλακίου που ισχύουν πλέον για τις Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και πρέπει να επεκταθεί στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Κυρίες και Κύριοι,

Η μακροοικονομική βελτίωση σε συνδυασμό με τα μέ-

τρα διαρθρωτικών αλλαγών που έχει ήδη δρομολογήσει η κυβέρνηση, δημιουργούν μια νέα κατάσταση πραγμάτων στην ελληνική οικονομία. Οι διαρθρωτικές αλλαγές πρέπει να προχωρήσουν είτε αυτές αφορούν τον τραπεζικό τομέα ειδικότερα είτε το σύνολο της οικονομίας γενικότερα. Τα ζήττήματα της ιδιω-

τικοποίησης τραπεζών, της εκλογίκευσης της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και κυρίως αυτό της ενίσχυσης των δομών του ασφαλιστικού συστήματος πρέπει να είναι άμεσες προτεραιότητες για τις αρχές και τους φορείς εκπροσώπησης των παραγωγικών μονάδων.

Από την πλευρά τους, οι ελληνικές τράπεζες καλούνται επιτακτικά να ολοκληρώσουν την προετοιμασία τους για τη μετάβαση στο καθεστώς του ενιαίου νομίσιματος, μια διαδικασία που έχει βέβαια αρχίσει εδώ και καιρό για τις τράπεζες των άλλων χωρών που ήδη συμμετέχουν στην ΟΝΕ.

Κατά τη διάρκεια του 1998 ολοκληρώθηκε η επεξεργασία της μελέτης της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών για τη μετάβαση του τραπεζικού μας τομέα στη ζώνη του ευρώ. Η εν λόγω μελέτη, “Οι Προσαρμογές και Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα από την ΟΝΕ και την Εισαγωγή του Ευρώ” αποτελεί πιστεύω αφ’ ενός ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο στις προετοιμασίες κάθε ελληνικής τράπεζας και αφ’ ετέρου το πλαίσιο στήριξης όλων των διατραπεζικών πρωτοβουλιών που πρέπει να υλοποιηθούν ενόψει της καθιέρωσης του ευρώ. Σημειωτέον ότι αποφασίστηκε η περαιτέρω επικαιροποίηση της μελέτης αυτής προκειμένου να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο συντονισμού για την ολοκλήρωση της προετοιμασίας του τραπεζικού συστήματος ενόψει της εισαγωγής του ευρώ και της εισόδου της χώρας μας στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ.

Επίσης σημαντικό γεγονός αποτελεί η εισαγωγή στο τραπεζικό σύστημα της χώρας μας του θεσμού του Τραπεζικού Μεσολαβητή, ενός νέου ανεξάρτητου θεσμού που σκοπό έχει να εξετάσει δίκαια, αμερόληπτα και με διαφανείς διαδικασίες τις διαφορές των συναλλασσομένων με τις τράπεζες και να επιδιώκει τη φιλική τους διευθέτηση.

Το Γραφείο του Τραπεζικού Μεσολαβητή λειτουργεί από τις 15 Μαρτίου. Πρόκειται για μια εξαιρετικά σημαντική πρωτοβουλία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών που πρώτη εισήγαγε το θεσμό του Ombudsman στο ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας μας. Η πρωτοβουλία αυτή εντάσσεται στα πλαίσια της πολιτικής της Ένωσης για ενημέρωση και προστασία των καταναλωτών και για βελτίωση των σχέσεων των τραπεζών

και των πελατών τους, ακολούθησε δε τη θέσπιση, από την Ένωση, του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας.

Θα ήθελα στο σημείο αυτό να επισημάνω την ιδιαίτερη σημασία που έχει για την Ένωση το θέμα του έτους 2000, με το οποίο ασχολούμεθα ήδη από το 1997. Μετά την πρώτη εκτεταμένη έρευνα ετοιμότητας των τραπεζών, που πραγματοποιήθηκε και της οποίας τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά, προχωρούμε ήδη στην πραγματοποίηση των αναγκαίων ελέγχων των πληροφοριακών συστημάτων των τραπεζών κα-

θώς και στην ολοκλήρωση των εκτάκτων σχεδίων παρέμβασης που απαιτούνται.

Ομως η ΕΕΤ και ως μέλος της παγκόσμιας Συντονιστικής Επιτροπής για το 2000, θεωρεί απαραίτητο να επισημάνει την ανάγκη επιτάχυνσης και ολοκλήρωσης της προετοιμασίας και όλων των άλλων φορέων του Δημοσίου που εμπλέκονται στην παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών θα εξακολουθήσει να επιτελεί το εποικοδομητικό της έργο για τη βελτίωση των συνθηκών αγοράς, την ενίσχυση της σταθερότητας του συστήματος και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού ανάμεσα στους συμμετέχοντες στον ελληνικό τραπεζικό τομέα.

Ειδικότερα κατά το επόμενο έτος θα κινηθούμε στους άξονες που αφορούν:

- τη διαμόρφωση εικόνας που να ανταποκρίνεται στην προσφορά των τραπεζών στη χρηματοοικονομική και κοινωνική εξέλιξη του τόπου, μέσω της εφαρμογής ολοκληρωμένου επικοινωνιακού προγράμματος,
- την ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων και πρωτοβουλιών, κυρίως μέσω της συμμετοχής της στα όργανα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και του πολύπλευρου έργου της στις βαλκανικές και παρευξείνιες χώρες.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναγγείλω ότι μετά την πρώτη Διάσκεψη των 14 Ενώσεων Τραπεζών των χωρών της βαλκανικής, μεσογειακής και παρευξείνιας περιοχής που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το Φεβρουάριο, θα προχωρήσουμε στη διοργάνωση μιας ανάλογης σύσκεψης το 2000 προκειμένου να θεσμοποιηθεί διαχρονικά η πρωτοβουλία αυτή.

- την ανάπτυξη της διατραπεζικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, μέσω των προγραμμάτων του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου που προτιθέμεθα να ιδρύσουμε,
- την ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα και τη συμβολή του στην οικονομική και κοινωνική εξέλιξη, μέσω μιας σειράς πρωτοβουλιών για την προστασία του καταναλωτή, τα εργασιακά θέματα, την περαιτέρω ανάπτυξη των αγορών χρήματος και κεφαλαίου και τη στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων,
- τέλος, την εξέλιξη του τραπεζικού τομέα, με την έννοια ότι θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις ηλεκτρονικές συναλλαγές και τυποποιήσεις, το ηλεκτρονικό εμπόριο, και την προσαρμογή

των τραπεζών στη διαρκώς εξελισσόμενη τεχνολογία.

Το 1998 αποτέλεσε για την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών έτος παγίωσης του ρόλου της και αξιοποίησης της νέας δομής της. Ήταν, πιστεύω, ένα έτος αποτελεσματικής προσφοράς υπηρεσιών προς τα μέλη της, ανάπτυξης αξιόλογων πρωτοβουλιών για τον εκσυγχρονισμό του τραπεζικού τομέα και βελτίωσης των σχέσεων των τραπεζών με την πελατεία τους.

Κατά το 1999, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για την ανάληψη και διεκπεραίωση σημαντικών διατραπεζικών πρωτοβουλιών, που θα στοχεύουν στην αύξηση του ανταγωνισμού αλλά και της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών καθώς και στην εικόνα του τομέα μας προς το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Με αυτόν τον τρόπο, οι τράπεζες και η Ένωσή τους αναμφίβολα θα ανταποκριθούν στις προκλήσεις του παρόντος και του μέλλοντος με επιτυχία και θα συμβάλουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τόπου.

Σας ευχαριστώ

